
SANKT OLAV

St. Olav utkommer en gang ukentlig. — Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontorer eller direkte, skriftlig, i Ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2,50 pr. kvartal forskuddsvis betalt, — for utlandet tillegg av vedkommende lands avisporto. Opsigelser må være Ekspedisjonen i hende senest 14 dager før hvert kvartalskifte. — Annonser må være innsendt innen mandag aften. — Manuskript innen fredag aften.

INNHold: Nøden og vi. — Våre hjem. — Underbevisstheten. — En hverdagshistorie. — Mattheus Talbot, en arbeiderhelgen. — Katolisismen og Jødedommen. — Definisjon av de mystiske begreper. — Varia. — Bokanmeldelse.

ST. OLAVS REDAKSJON, AKERSVEIEN 5 - OSLO — TELEFON 23743

RETT + OG + SANNHET

Nøden og vi.

Vi lever i en nødstid. Sjelden går der en dag uten at adskillige trengende har banket eller ringt på vår dør. Nøden er universal — hele verden sukker og lider under den. Overalt opprettes det særlige understøttelses- og veldedighetskomiteer og foreninger, som drevet av en naturlig humanitet eller en kristelig næstekjærlighet søker å lindre tidens dypeste sår.

Kristi ord til skarene i ørkenen: «Jeg ynkes inderlig over folket». — Kristi gjerning i ørkenen: mengdens bespisning, har i våre dager fått en etterklang som kanskje aldri før.

Har disse Kristi ord nu også funnet gjenklang i vårt hjerte?

Har gjenklangen i oss bare vakt beundring, og er vi blitt stående ved dette eller er vi gått videre — er vi fra beundring gått over til virkelig å råde bot på nøden?

I et av det Nye Testaments brever står det skrevet: «Hvad nytter det mine brødre om en sier at han har tro, når han ikke har gjerninger? Kan vel troen frelse ham? Om en bror eller søster er nøken og fattes føde for dagen og nogen av eder sier til dem: «Gå bort i fred, varm eder og mett eder», men I ikke gir det som legemet trenger, hvad nytter det?»

Den voldige kontrast mellom elendighet og raffinert nydelse — mellom håpløs fattigdom og misbrukt rikdom, virker i vår tid frastøtende på hvert rettenkende menneske.

Vi kan derfor ikke forbause oss over en praktisk «Umwertung aller Werte», personifiseret i en yderliggående kommunisme. Nød gjør for det meste nu en gang ikke mennesker bedre — tvertom!

Må de sultende masser ikke komme i oprør når de ser hvordan de såkalte «fine» bortødsler deres arbeidsfortjeneste i all slags uverdige utskeielser? Er det å undres over at f. eks. den del av Berlins befolkning som så å si dag og natt lever i skyggen, i fattigdom og elendighet, med vold søker å bane sig vei til lyset for på den måte å bemektige sig nogen av dets stråler som faller så rikelig, dag og natt, hele døgnet rundt på metropolens pengemagnater?

Er det ikke sørgelig at naturloven må kreve sin rett på en så lovløs måte, og det etter 1900 års kristendom? I århundrenes løp, under formers og skikkers tvang har man glemt Kristendommens grunnlov om nestekjærlighet: det som før betraktedes som kristen plikt og kristen lov, lever nu i bevisstheten som en forkvaklet, sentimental betonet «barmhjertighet». Mens vi i virkeligheten ikke gjør annet enn vår simple plikt ved å gi til våre nødlidende medmennesker det som vi kan gi, forespeiler vi oss i vår selvgodhet og selvoptathet at vi er så «gode»! — Vi glemmer at «almisser» bør innta en førsteplass i en kristens liv, og at det er den praktiske og hjelpende nestekjærlighet som er det avgjørende for kristendommens sociale betydning. Har vi noensinne tenkt dypere over de ord som Evan-

geliet legger i verdensdommerens munn: «Gå bort fra mig I forbannede, i den evige ild . . . ti jeg var hung-
rig, og I gav mig ikke å spise, jeg var tørstig, og I gav
mig ikke å drikke, jeg var fremmed, og I tok mig ikke
til eder, jeg var nøken og I klædte mig ikke, jeg var
syk og i fengsel, og I besøkte mig ikke.» (Mt. 25, 41).
Jesus gjør sig selv identisk med den fattige, med den
nødlidende, og det som vi har nektet en fattig, har vi

nektet Kristus selv. Kan vi få en høiere autoritet enn
Kristus selv for å fremheve almissens, næstekjærlig-
hetens absolutte nødvendighet, især i vår tid?

Ved det som vi kan spare på fornøielsens og pynte-
sykens konto kan vi avhjelpe megen elendighet, og
bringe glede i et forpint menneskesinn. Derved bidrar
vi også til den levende kjærlighets seier over vår hen-
synsløse egoisme.

Våre hjem.

I. LEKSE-HJELP.

Et barns første skoledag betyr ikke alene nye plik-
ter for det *selv* — også foreldrene bringer den nye
oppgaver. Med den første dag er en ny, stor faktor
kommet inn i barnets liv, og de er ikke mer alene om
å styre og lede det. En ny makt er trådt til for å gjøre
barnet til et nyttig og verdifullt samfundsmedlem —
og for å nå dette mål må der etableres et samarbeide
mellem skole og hjem. Men nu melder problemet sig:
hvor meget skolearbeide skal man overlate til barnet
å gjøre *selv*, og i hvor stor utstrekning skal det ha
hjelp?

Det kan nemlig være en bjørnetjeneste vi gjør både
skolen og våre barn om vi hjelper dem for meget.
Skolens oppgave er jo ikke bare den: å terske en viss
kunnskapsmengde inn i barnehjernen — i første rekke
er den langt mer en trening i å kunne arbeide syste-
matisk, så det voksne individ kan stå fullt rustet til å
ta imot livets uavviselige krav om at hver især skal
bevise sin eksistensberettigelse ved ærlig og nyttig
virke.

Venner så hjemmet barnet til alltid å skulle ha hjelp
til skolearbeide, vil det etterhvert bare stole på *andre*,
dets evne til å yde selvstendig arbeide vil svekkes, og
det vil komme i vane med å skubbe ansvaret over på
andre: på den som skal forsøke å pugge leksene inn
i hodet på det. Leksehjelp kan derfor være et meget
tvilsomt gode — vel å merke når det dreier sig om
normalt begavede barn. Den viden, som man *selv*
arbeider sig til og de resultater som det koster anstren-
gelse å nå, sitter langt grundigere fast i sinnet enn
hvad vi kun har hørt fra andre. Erkjennelse har større
verdi enn hukommelse, når det gjelder å fastholde en
kunnskap. Barn har lett for å huske, og derfor er det
ingen sak for det å greie alle hukommelsesfag. Van-

skeligheten melder sig først med f. eks. slike fag som
sprog, regning og matematikk, som stiller krav til for-
ståelse. Her kan litt hjelp i begynnelsen være på sin
plass, men bør kun ydes i samråd med skolen og i nøie
overensstemmelse med dens arbeidsmetode.

Sitter et barn og henger urimelig lang tid over lek-
sene sine, må foreldrene selvfølgelig undersøke om
skylden ligger i skolepensumets størrelse eller om
barnet ennå ikke har lært å arbeide koncentrert og
intens og bli ferdig. De må ikke straks tro, at det
skal ha direkte hjelp og så enten selv gi sig til eller
ansette en annen til å perse pensummet inn i det ulyk-
kelige barn til det «kan» det — d. v. s. til det kan
avlevere leksens ord flytende og korrekt. Langt
bedre er det å vise barnet den beste *arbeidsmetode*,
så det selvstendig kan tilegne sig mest mulig viden
på kortest mulig tid. Først da blir kunnskapsrhver-
velsen interessant for barnet og dets vilje skjerpes i
gleden over et stykke velgjort arbeid. Denne arbeids-
glede er en av de viktigste faktorer for et lykkelig
menneskeliv — men selvfølgelig stiller dette langt større
fordringer til foreldrenes pedagogiske dyktighet enn
«leksehjelp» i almindelig forstand gjør. Av den slags
«hjelp» får barna ofte for meget hjemme — og la oss
til sist sette fingeren på et egoistisk motiv, som mer
eller mindre bevisst kan ligge bak ved den: foreldre-
nes ønske om at barnet skal utmerke sig fremfor sine
kamerater på skolen! Derfor blir det forcert frem og
får ikke den tid og den ro til sin utvikling, som den
fine menneskekonstruksjon forlanger for å bli helstøpt
og harmonisk. Et år mer eller mindre på skolebenken
har svært lite å si i det store kappløp for livserhvervet,
men svært meget å si hvis barnet trenger til det.

E.

UNDERBEVISSTHETEN

De fleste har vistnok oftere hørt tale om det elementære psykologiske fenomen som underbevisstheden er, men de færreste kan vel gi en nærmere beskrivelse av eller redegjørelse for det.

I den nylig utkomne bok «Sjælelige Konflikter» behandler forfatteren, Overlæge Dr. med. Schou dette fenomen mere inngående og på en enestående tydelig måte.

Han skriver følgende:

«Ved Underbevidsthed forstaar man den Del af vort Sjæleliv, som ikke er til Stede i den klare Bevidsthed i Øjeblikket, baade den Del, som kan blive bevidst, naar vi ønsker det, og den langt større Del, som ikke kan blive bevidst. Naar jeg taler til Dem i dette Øjeblik, er min klare Bevidsthed, som ogsaa kan kaldes Overbevidsthed, optaget af et bestemt Problem. Min Tanke, Følelse og Vilje er indstillet paa at delagtiggjøre Dem i visse Erfaringer. Men bagved disse Tanker og Følelser ligger en Mængde ubevidste Tanker og Følelser, som udgør min egentlige Personlighed. Vi har alle Ønsker og Maal, Længsler og Drifter, Erindringer og Erfaringer, som ligger gemt i vort Sjæleliv. Hele vort tidligere Liv er for saa vidt underbevidst, og ogsaa vore Forfædres Liv lever i vor Underbevidsthed, for saa vidt som Arven fra dem præger vor Tænke- og Følemaade og bestemmer vor Personlighed.

Lad os tage nogle Eksempler for at vise, hvad Underbevidsthed er, og hvorledes den arbejder.

Et velkjendt Eksempel er følgende: Man skal i en Samtale bruge et Ord, f. Eks. et Navn, men kan ikke «komme paa det». Man tænker paa andre Ting og pludselig skyder Navnet op i Erindringen. Hvor kommer det fra? Det kommer fra Underbevidstheden. Undertiden har man en Følelse af, at man er «ved at komme paa det». Men forgæves bryder man sin Hjerne. Kun det underbevidste Sjæleliv kan «ruge det ud». Undertiden kan man genkalde Navnet ad Omveje. Jeg vil f. Eks. skrive til en Ven i en fremmed By, men husker ikke Gadens Navn. Da jeg imidlertid ved, at Gaden udgaar fra et bestemt Torv, begynder jeg for mig selv at gennemgaa Navnene paa alle de andre Gader, som straalere ud fra dette Torv, og herved finder jeg, hvad jeg søger.

Underbevidstheden har altsaa Tanker og Forestillinger. Men den har ogsaa Fornemmelser. Jeg strejfer forbi en Bekendt paa Gaden, og først efter at være kommet et Par Skridt forbi ham opdager jeg, at jeg

kendte ham, men jeg undlod at hilse paa ham. Jeg opfattede altsaa hans Person ubevidst. En fransk Psykolog fortæller, at en Glaskugle paa et Trappegælender i det Hus, hvor han boede, var slaaet itu, uden at der var sat nogen ny i Stedet for. En Nat drømte han, at der var sat en Jernkugle i Form af en Grankongle paa Glaskuglens Plads. Da han tilfældigvis om Morgenen fortalte sin Drøm, hørte han til sin Forbavselse, at der i flere Dage havde siddet en saadan Kugle paa Gælenderet. Han var i Tanker gaaet forbi den uden at lægge Mærke til den; hans underbevidste Personlighed havde opfattet Indtrykket.

Med Underbevidstheden udfører vi ogsaa samlede Handlinger. Enhver kender dette, at han trækker sit Ur op om Aftenen uden at lægge Mærke til det, og bagefter er han ikke sikker i sin Sag og maa prøve igen, om alt er i Orden. Han handler ubevidst. Vor Gang, vore Skrivebevægelser, Kvindernes Hækling og Strikning, Pianistens Leg med Tangenterne, alt dette er ubevidste Handlinger. Eksempel paa ubevidste Handlinger har vi i Tankelæsningen, som tildels beror paa ubevidste Bevægelser. Tankelæseren lægger sin Haand paa Panden eller Haandleddet paa den Person, hvis Tanker han skal læse, og det lykkes ham paa den Maade at finde et Lommetørklæde eller styre et Skib, idet Personen tænker stærkt paa Handlingen. Forklaringen er simpelthen den, at Lederens Legeme, uden at han selv ved af det, gør smaa, ubevidste Bevægelser, som leder Tankelæseren paa Vej. Man har ogsaa udfundet, at de fleste Mennesker, naar de tænker intensivt paa et Ord, sagte hvisker det Ord, de tænker paa, og ved en sindrig Metode med Hulspejle har Professor Alfred Lehmann paavist, at disse sagte Hviskninger kan opfattes af enkelte andre Personer. Herved forklares en Del af den saakaldte Tankeoverføring paa nært Hold.

Hvis De nogen Sinde har forsøgt Borddans, ved De maaske, at naar Deltagerne danner en Kæde med Fingerspidserne paa Bordet og tænker intensivt paa et Emne, begynder Bordet efter kort Tids Forløb at gynge frem og tilbage, indtil det tilsidst kan komme i en snurrende Bevægelse. Man stiller Spørgsmaal til Bordet, der besvares ved Bankene af Bordets Ben. Det, som bevæger Bordet, er Deltagernes smaa ubevidste Bevægelser, idet de med Fingrene trykker paa Bordpladen, samtidig med at de tænker paa et bestemt Emne. De Svar, Bordet giver, er de Svar, som ligger i Deltagernes

Underbevidsthed. Det er ikke «en Aand», der bevæger Bordet, som Spiritisterne formoder.

Vi kan have megen Nytte af vor Underbevidsthed. Skal vi lave et Foredrag eller udføre et aandelig Arbejde, samler vi Opmærksomheden om Stoffet en Tid, men vi bliver hurtig trætte og maa tænke paa noget andet. Men naar vi atter tager Sagen op næste Dag, er Stoffet mere klart, og Tankeforbindelserne er rigere. Det er Underbevidstheden, som har gjort sit Arbejde, medens vi sov.

Mange Mennesker med rig Evne til aandelig Produktion har en stærk Underbevidsthed, der næsten kan udføre al deres Arbejde. Det samme gælder Kunstnere og geniale Mennesker. Den aandelige Nyskaben, den kunstneriske Produktion beror i høj Grad paa underbevidst Virksomhed. Forfattere og Musikere kan beskrive, hvorledes Tanker «kommer over dem». De griber af en intuitiv Kraft, som er dem selv ubevidst, men som de ikke kan modstaa. Geniale Opdagelser kan bero paa en livlig Fantasi og skabende Underbevidsthed, f. Eks. *Newtons* Opdagelse af Tyngdeloven.

Stærkest mærker vi Underbevidstheden i Drømmene. Det er interessant at studere sine Drømme. Den bevidste Kontrol er her udelukket, og Underbevidstheden kan udfolde sig frit og voldsomt. En Mand drømte, at han vandrede paa Krateret af en Vulkan. Forklaringen var den, at han havde en Varmedunk under Fødderne. En anden drømte, at han var kommet til Nordpolen, fordi Dynen var gledet af ham i Søvn. En tredje drømte en lang Historie om, at han deltog i den franske Revolution. Han var Vidne til blodige Scener, han saa Robespierre og Marat og førte lange Samtaler med dem; han saa sig foran Domstolen og hørte sin Dødsdom, han kørte paa Bødlens Vogn og besteg Guillotinen, og Øksen faldt ned over hans Nakke, men — i samme Øjeblik vaagnede han og mærkede, at en Jernstang, som sad over Sengen, var faldet ned og havde truffet ham i Nakken.

Naar Folk gaar i Søvn, har man et smukt Eksempel paa Underbevidsthedens Magt. Søvnængere kan klatre op ad Tagrender og vandre paa Tagrygge, selv om de i det daglige Liv ikke har nogen Øvelse i den Art Kunststykker. Jeg mindes for 10 Aar siden at være kaldt til et Hjem, hvor en lille Pige hver Aften Kl. 9 stod ud af Sengen, gik ud af Vinduet og klatrede ad Espaliet op paa Taget, hvor hun gik langs Tagryggen hen og kiggede ned i Skorstenen, hvorefter hun atter gik i Seng. Dette gentog sig hver Aften gennem længere Tid. Forklaringen var den, at hun led af Hysteri og havde hørt, at hendes afdøde Moder var død ved

at falde fra Taget ned gennem Skorstenen. Dette fremkaldte Somnambulismen.

Søvnængerne minder os om et andet mærkeligt sjæleligt Fænomen, nemlig Dobbeltbevidstheden. Dette vil sige, at man hos visse Mennesker kan træffe flere Personligheder i samme Legeme, optrædende til forskellige Tider uden at kende hinanden. Man har Eksempler paa, at hysteriske Patienter kan optræde i 2 eller 3 Personligheder. Som Person A er de muntre og kaade, som Person B er de tungsindige, indesluttede og grublende; endelig er Person C en sløv og stillestaaende Person. B kender ikke A, og C kender hverken A eller B. Ved at anbringe et lille Stykke Staal paa forskellige Steder af Kroppen eller ved Hypnose, kan man føre Patienten fra den ene Tilstand til den anden.

Professor *Janet* fortæller om en Patient «Leonie» følgende: Under almindelige Forhold er hun en Person Nr. 1. Naar han hypnotiserer hende, kommer hun først ind i en almindelig Søvnængertilstand, hvad der ikke er Tilfældet i Nr. 1. Hun omtaler tillige Nr. 1 som en temmelig dum Person. Som Nr. 1 er hun gift og har Børn, men som Nr. 2 ved hun intet hverken om Mand eller Børn. Fortsættes Hypnotiseringen, gaar hun over til Tilstand Nr. 3, hvor hun er en ny og meget begavet Person, der intet kender til de to andre Personer. Man har kunnet fremkalde indtil 6 relativt adskilte Bevidstheder hos samme Menneske. Studiet over disse Personlighedsspaltninger er noget af det interessanteste indenfor Psykologien. Vi tør dog ikke opholde os længere Tid derved.

Heller ikke skal jeg komme nærmere ind paa Spiritismen. Det skal blot siges, at en stor Del af de spiritistiske Fænomener kan forklares ved Underbevidsthedens Virksomhed. Naar f. Eks. et Medium bliver bragt i en Trancetilstand, og han herunder fremkommer med Meddelelser fra Aandevedverdenen, taler fremmede Sprog eller oplyser Ting, som ingen mener, Mediet kan vide Besked med, da er det i mange Tilfælde paavist, at disse Medier er Hysterikere med en livlig Underbevidsthed. Det er deres Underbevidsthed og ikke Aander, som gennem dem taler fremmede Sprog eller kommer med formentlige Oplysninger fra de afdødes Verden, eller meddeler Ting, som kun Underbevidstheden har opfattet. Man undrede sig over, at et bestemt Medie i en spiritistisk Seance kunde tale indisk. Det viste sig senere, at Mediet havde været i Indien som Barn, og skjønt han i vaagen Tilstand ikke kunde tale et eneste indisk Ord, var hans Underbevidsthed i Trancetilstanden i Stand dertil. Kapitlet om Spiritismen er imidlertid et Problem for sig.

En hverdagshistorie.

Fortellingen om de to padder.

Det var engang to padder —
som begge falt op i et stort fat med fløte.
Den ene gjorde nogen fortvilede basketak —
men så sa den til sig selv:

«Hvad hjælper det mig å stride?

Dø må jeg og gå til bunns —
så like så godt gjøre pinen kort
og ikke forlenge min dødskamp
når håpet dog er slukt.»

Hvorpå den gav op —
strakte benene fra sig
og sank.

Den annen vilde ei dette, ti:

«så lenge jeg lever er der håp!

Arbeide vil jeg —

holde mig oppe av all min vilje og all min kraft.
Livet er verd en kamp —»

Den kjempet —

hele den lange natt stred den sin strid —
sparket og spente,

strevet rundt og rundt i fatet,
op og ned — ned og op.

Ofte i mørket holdt den på å fortvile,
fristet til å gi op —

natten var så lang.

Men den holdt ut.

Og da solen randt

se —:

da stod den tapre padde

på:

en diger klump med smør.

Fortalt av E.

GAMMEL TYSK MORGENBØNN.

Gi mig å elske og hate —

lær mig å møte det onde —

gjør mine meninger glade —

gjør mine skuffelser sunde! —

MATTHEUS TALBOT, EN ARBEIDERHELGEN

Han var Irlender — en arbeider, født i Dublin i året 1856, hvor han også døde, 69 år gammel, den 7. juni 1925. En ny helgen, en annen Benedikt Labre. På veien til kirken blev han rammet av et slagtilfelle. Man bragte ham på hospitalet, hvor man opdaget at han under sine klær bar en jernkjetting svøpt om sitt bryst. Det vakte almindelig forbauselse. Hvem kjente vel denne arbeider i en by på over en halv million innbyggere? — Jo, hans kamerater, hans trosfeller som sammen med ham om morgenen overvar den første hellige messe i St. Fransiskus-Xaverius-kirken, og om aftenen besøkte Altrets hellige Sakrament, i hvis nærhet han levet sitt virkelige liv. Hele dagen var han optatt med arbeidet. Trofast om morgenen og om aftenen i sin sognekirke og om søndagen til andre kirker. Selvfornektende til det yderste i hvile, i drakt, i mat, i adspredelse. Alltid et strålende smil, alltid i godt humør og besjelet av en elskelig nidkjærhet. Uten noensinne å diskutere religion, talte han kun med sine beste kamerater om oppbyggelige emner og leste helgenenes levnetsbeskrivelser. Men for hver som i hans nærvær brukte stygge ord, var det bebreidende, bedrøvede blikk, som han sendte dem, nok til å stoppe selv den verste munn. Enhver som så den ydmyke arbeider i bønn, blev grepet av hans glødende andakt og levende tro.

Således trer den fattige, irlandske arbeider inn i Kirkens historie. Den kristne arbeiderstand, det katolske folk påkaller ham, beundrer ham, føler sig ved hans eksempel tiltrukket av det kristne liv, kalt til fullkommenhet og hellighet. Vi hører ham si til oss: at enhver kan nå Gud. Fra hvert kristelig hjerte stiger det efter lesningen av hans biografi et sukk op av hellig begeistring, et sukk også av anger over vår kulde og likegyldighet. Han er især skytshelgenen for de som deler hans arbeide, hans fattigdom, for de som var og er de Jesu fremforalt elskede: de fattige, de små, de virkelig ydmyke, de siste som skal bli de første.

Matteus Talbots levnetsbeskrivelse av Sir G. Glynn er oversatt på 11 sprog.

Katolisismen og Jødedommen.

(Efter en artikel av dr. Carl Maria Kaufmann i
«Süddeutsche Monatshefte» ved E.).

Katolisismen er en dogmatisk innstillet religion, og man må derfor aller først se på det dogmatiske forhold mellom den og jødedommen, når det dreier sig om en sammenstilling av disse to religioner. Dogmatisk — altså i troslæren — er de vel så langt fra hverandre som tenkelig. Den store divergens mellom katolisisme, protestantisme og jødedom er læren om arvesynden. Protestantismen lærer, at den fra Adam arvede synd har så aldeles ødelagt mennesket moralsk inn til den innerste kjerne, at det overhodet er umulig for det å gjøre noen som helst god gjerning som har verdi for evigheten. Steilt overfor dette står den på Talmud hvilende jødiske opfatning, som ganske enkelt benekter hele arvesynden. Og mitt imellem disse to retninger står den katolske lære, som hevder, at Adam ved sin synd brakte den menneskelige natur, hvis representant han var, all legemlig og sjelelig lidelse — men at menneskehetens innerste sedelige kjerne forblev god, og kan derfor ved Kristi nåde ad overnaturlig vei fullføre gode gjerninger.

Når jødene benekter arvesynden, er det en logisk følge, at de må stille sig helt avvisende overfor en Frelser og hans forløsende gjerning, overfor Kirkens sakrament og i det hele tatt overfor den kristne åpenbaring. Derved blir judaismen en lovreligion, mens katolisismen er en forløsning- og nådereligion. Den jødiske psyke har sin rot nettop i denne benektelse av arvesynden og den dermed forbundne religiøse innstilling. Det er nemlig en selvfølge, at den som tror sig i den fulle og hele besiddelse av alle de krefter, som Skaperen oprinnelig har utstyrt det skapte med uten noen avkortning gjennom arvesynden må ha et helt annet psykisk forhold til livet og dets foreteelser enn den kristne med sin tro på den fallne og derved svekkede natur. Som tilhørende Guds utvalgte folk føler jøden sig kallet til å hjelpe verden — han blir optimist, en fører- og herskernatur i besiddelse av en kolossal vitalitet.

Men selv om en dyp kløft skiller jødedommen dogmatisk fra katolisismen, så er der dog mange berøringspunkter imellem dem. Den katolske Kirke betrakter jo

det gamle Testamente som kristendommens grunnvold. I sin bjergprediken vendte Kristus sig uttrykkelig til sine disipler med de ord: «I må ikke mene at jeg er kommen for å oppløse loven og profetene. Jeg er ikke kommen for å oppløse, men for å oppfylle.» (Matt. 5. 17). Derfor fastholder Kirken det gamle Testamente som inspirert av Gud. Jesus Kristus selv, i hvem den guddommelige og den menneskelige natur forbandt sig til en guddommelig personlighet, var jo som menneske jøde. Han rettet sig efter jødisk lov og formante disiplene til å gjøre det samme. Han anerkjente dagen før sin død det «høie råd» og kalte sig endog «Jødernes Konge» overfor den romerske statholder. Apostlene og de første kristne var jøder de også.

Likeoverfor jødedommen krever Kirken den samme toleranse utvist som overfor alle andre folkeslag og religioner. For en verdensomspennende overnasjonal religiøs institusjon som den katolske Kirke, har jødedommen intet å si hverken som nasjon eller race. Kirken kjenner ikke til racehat, og for den er det jødiske folk like så dyrebart som det slaviske eller angelsachsiske. Den beskjeftiger sig kun med den religiøse toleranse.

Det religiøse utspiller sig i tre retninger: dogmatisk, social og personlig. *Dogmatisk* toleranse vil si en anerkjennelse av alle religioners likeverdi, om de enn er innbyrdes nokså motsigende. Den bygger på den religiøse indifferentisme. En slik toleranse kjenner selvfølgelig ikke den katolske Kirke til — den like så litt som andre dogmatisk begrunnede religionssamfund, som tror på sin egen eksistensberettigelse. Den *social* toleranse vil si, at man tillater en religion, uaktet man holder den for usann, å utøve sine religiøse ceremonier likeberettiget med sine egne, hvad fred og orden angår. Denne toleranse er alltid i rikelig mål blitt utvist av katolikker i våre dager — ikke minst overfor jødene. Endelig består den *personlige* toleranse i et uavkortet vennskapelig samkvem, selskapelig og forretningsmessig, med anderledes troende. Og her forlanger Kirken med rene ord, at katolikker skal elske sine ikke-katolske medmennesker som *brødre*. I første rekke selvfølgelig når de tilhører samme fedreland, taler det samme sprog og tilhører samme kulturkrets. Kirken tar derfor den skarpeste avstand fra all antisemitisme, når den ytrer sig som hat, forfølgelse og voldsomheter, og ser i den en direkte forgåelse mot kristendommens store bud om nestekjærligheten. Derfor har også både kardinaler og biskoper ofte tatt stilling mot antisemitismen. Således kardinal van Rossum, Prefekten for Propagandakollegiet og en av den romerske kuries innflytelsesrikeste

personligheter, og kardinal Faulhaber, erkebiskopen av München. Av alle sine krefter har de advart mot å la nutidens jøder undgjelde for fortidens synder!

En ekte katolikk *må* ikke være intolerant.

Definisjon av de mystiske begreper.

Vi bringer her en summarisk oversikt over de mystiske begreper, da der ofte hersker en betydelig forvirring i opfattelsen av dem. Vi innskrenker oss imidlertid denne gang til refering av de forskjellige påstander uten å innlate oss på noensomhelst vurdering.

Okkultismen påstår, at der finnes skjulte naturkjensgjerninger, som vanskelig kan passes inn i vår videnskapelige systematikk, og som neppe er tilgjengelig med naturforskningens nåværende midler.

Spiritismen påstår, at tidligere menneskers gjenkjennelige ånder griper inn i vår virkelighet.

Animismen påstår, at visse mennesker eller dyr er istand til å utvikle skjulte hemmelighetsfulle psykiske krefter, som ikke kan passes inn i vår videnskapelige systematikk.

Mediumismen påstår, at bare noen særlig begavede mennesker er istand til å foranledige synlig åpenbaring fra den usynlige verden av åndelige vesener og særlig av tidligere menneskers ånder.

Mysticismen hevder, at der finnes en overnaturlig forbindelse mellom vår jordiske verden og de usynlige realiteter.

VARIA.

Bergen.

I St. Pauls menighet i Bergen blev julefesten for voksne avholdt søndag 3. januar. Fremmøtet var meget godt og festen helt igjennom vellykket, hvilket tjener søstrene og de skuespill-medvirkende og opvartende unge damer til all ære. Julen slutter jo etter gammel skikk først ved Helligtrekonger og julestemningen stod ikke tilbake for juleukens i festlighet. Det som man først la merke til da man omkring kl. 7 aften kom inn i den varme og for anledningen festlig smykkede krypt, var det deilige juletre, uten hvilket det ikke er nogen riktig jul, især for oss unge. Der stod det, fullt oplyst av små hvite elektriske julelys, et symbol på Ham, der er julens og kristenhetens herre, det lille Jesusbarn, der blev født i en ussel stall, og har bragt oss julegleden fra Paradiset.

Velkomsttalen blev holdt av Monsignore Snoeys, den kom fra hjertet og gikk til hjertene og gav oss allerede på forhånd forventninger om aftenens festligheter, forventninger som ikke blev skuffet. Rikt bifall fulgte hans velærverdighets tale fra hele forsamlingen, hvorav mange var anderledestroende slektninger og venner, alle tok del i julegleden, og den glade stemning gav festen sitt eget karakteristiske preg, en julestemning der fulgte oss lenge efter at vi hadde forlatt kirkens område, da vi ved midnatstid befant oss på hjemveien — et skjønt minne rikere.

Aftenen bød på en overraskelse, idet Monsignore Snoeys som den øverste geistlige festet St. Gregorius's orden på hr. direktør Rosascos bryst, takkende ham for hans uegennyttige virken i menigheten i de forløpne år. Hr. Rosasco takket dypt beveget i en vakker tale. Gamle minner blev i direktørens tale opfrisket igjen. En av hr. Rosasco til Mgr. Snoeys forfattet sang: «Til vår kjære Sogneprest!» blev sunget av alle, og efter dette fulgte i aftenens program det ene nummer efter det annet; musikk, dans og lek om juletreet. Så fikk vi fremført et teaterstykke av bibelsk innhold, der foregikk omkring Kristi fødsel; det endte med et tableau fra tilbedelsen i stalden julenatt. Det var noen unge damer fra menigheten der hadde æren av å glede oss med dette stykke, fra den første jul, og innstuderingen var besørget av hr. lektor Eeg Larsen; det blev utført av de unge skuespillerinner på en glimrende måte og blev lønnet med stor applaus fra de dypt interesserte tilhørere, der under stykkets gang i ånden ganske levende så og hørte hvad der engang hendte i det fjerne jødeland. Atter dans om juletreet, musikk av fru Hals-Andersen og hr. Henry Bonnevie, som ikke stod tilbake fra tidligere storartede utførelser, slik at det blev en oplevelse som vi husker. Det deilige trakterement: chokolade, kaffe og kaker blev ydet full rettfærdighet og smakte fortreffelig; stemningen var høi. — Så nærmet festen sig sin avslutning, én og annen begynte å bryte op, og efterat «Store Gud vi lover Dig» var avsunget, tok vi hjertelig avskjed med presteskabet og søstrene og dro hver til sitt.

P. L.

Hamar.

St. Torfinns menighet kunde i forrige uke glede sig ved et tredages besøk av sin tidligere dyktige og avholdte sogneprest, Monsignore Dr. Karl Kjelstrup. Egentlig var han innbudt til som representant for Oslo Vikariat å foreta den høitidelige, offisielle åpning av St. Karl-Borromeus-søstrenes nye øienklinik, et æreshverv han skilte sig av med på sin vanlige, verdige måte i en fin og formfull tale for de 150 innbudte, hadde han sett sig istand til å etterkomme også menighetens varme opfordring til å la oss få høre og se (ved lysbilder) av det anselige materiale han gjennom år har samlet — i et langt og uhyre fengslende foredrag betitlet: «Trek av Kirkens gjenreisningsarbeide i Norge», en oplevelse for de relativt tallrike fremmøtte (hvoriblandt fru Sigrid Undset med sin yngste sønn) som gjorde det ekstraordinære møte i Hamar lokalforening av St. Olavs forbund til et festmøte, som sent vil glemmes.

Dagen efter, søndag Septuagesima, feiret Monsignor Kjelstrup høimessen i St. Torfinns kapell, og kunde fra sin gamle prekestol glede sig ved å konstatere «fullt besatt», likesom han i løpet av sitt besøk her, som led av en altfor begrenset varighet, mottok en rekke tegn på oppmerksomhet, takknemlighet og sympati fra alle sider, også utenfor våre trosfellers krets.

Vi ønsker ham velkommen igjen.

S.

Fredriksstad.

St. Olavsforbundets lokalforening i Fredriksstad har ved sin formann, hr. Leo Müller, bestrebt sig på å skaffe menigheten særlige dyktige foredragsholdere.

Søndag den 17. ds. hadde vi således den glede å få høre Mgr. Dr. Kjelstrup, som var den tredje foredragsholder i denne vinter.

I oktober kom førstefullmektig Ivar Ruyter ned til oss og holdt et oppbyggende foredrag om «Don Bosco», og i november hadde vi den glede å høre rektor Borchsenius ved Fredriksstad høiere almenskole, som fremviste lysbilleder av Kölnerdomen, og fortalte om sine opplevelser i denne katolske by.

Ved Mgr. Kjelstrups foredrag forutså man, at menighetslokalet vilde bli altfor lite, og det blev derfor holdt i kirken, som var helt overfylt. Emnet var: «Katolisismen og det moderne åndsliv». Uten tvil har de mange anderledes troende, som var tilstede under dette både populære og akademiske foredrag, fått øinene åpne for vår Kirkes evige livskraft, og oss katolikker gledet det å høre et så fremragende forsvar for vår hl. tro. Foredraget var intet mindre enn en opplevelse for vår menighet, og vil sikkert bære gode frukter.

Einar Berrum.

Bibelske forestillinger i Oberammergau.

I 1932 vil der i Oberammergau bli opført noen bibelske dramaer. Disse må dog ikke forveksles med Oberammergaus store Pasjonsspill, som ikke vil opføres før i 1940. Disse bibelske forestillinger innledes med Lissauer's «Jeftas datter», som vil bli opført den 10. februar. De optredende er de samme som i Pasjonsspillet. Forestillingene holdes i det teater som i 1930 blev opført til prøvescene for Pasjonsspillene.

Franciskanerpatrene

har startet et nytt blad: «St. Franciskus». Bladet utkommer hver måned, og det første nummers innhold viser bladets hovedmål: å være et fellesorgan for tertiarene. Det nye foretagende viser tertiarenes stadige økning: Vi ønsker Redaktøren alt godt for bladets fremtid. Som våre lesere vet utgir Patrene også et annet blad, «Assisi», et opplysnings- og menighetsblad? «Semper crescendo».

Katolisismen i Russland.

Før bolsjevikene kom til makten i Russland (1917) fantes det over 13.000.000 katolikker i det russiske keiserrike. For tiden er deres antall ca. 1,5—2 millioner. Den gang var der 614 kirker i bruk. For tiden er det bare åpent 182. De 581 kapeller er alle lukket. Tre katolske biskoper og 200 katolske prester sitter i fengsel. Til tross for at forfølgelsen ikke akkurat er noget ganske nytt for Russlands katolikker, må man allikevel gå langt tilbake i zartiden for å finne maken til de nuværende repressalier.

Jesuittalderen.

Til statistikkens utallige objekter hører også geistlighetens alder og tidsskriftet «America» gir noen inter-

essante opplysninger om Jesuittenes. Fra 1. oktober 1921 til den 30. september 1930 døde 301 medlemmer av Jesu selskap. Disse 301 patres gjennomsnittlige alder var: 64, 32 år. Nestoren blandt disse var Pater Pereira, fra den portugisiske provins, som døde 95 år gammel. Iberegnet Padre Pereiro døde 6 Patres mellom 90 og 95 år, 45 mellom 80 og 89, 85 mellom 70 og 79, 71 mellom 60 og 69, 44 mellom 50 og 59, 19 mellom 40 og 49, 16 mellom 30 og 39, 14 mellom 20 og 29, en døde i 17 års alderen.

Katolisisme og patriotisme.

Frankrike har nylig igjen mistet to av sine største helter: general Pau og ministeren Maginot. Begge dødsfall er blitt omtalt i den norske presse. Om general Pau fortelles følgende episode: Da han i feltslaget ved Wörth i 1870 3 ganger var blitt såret, og som følge skulde gjennomgå en amputasjon, vilde han ikke bedøves, idet han mente det var bedre å spare den smule kloroform, som var igjen, til andre sårede, som han syntes trengte det hårdere. Han var en personlig og ivrig katolikk. Han mottok ofte sakramentene, og døden rammet ham derfor ikke uforberedt. De siste dager han levet bad han, da han følte døden nærme sig, sin venn, Pastor Vion, å meddele ham den siste salvelse som han mottok med den største andakt og i fullkommen hengivenhet til Gud.

Minister Maginot, også en krigshelt, har likesom general Pau aldri lagt skjul på sin katolske tro. Da sykdommen tok en mere alvorlig vending bad han sine venner om bønnens hjelp og til sin datter at hun hver dag skulde motta alterets sakrament. Også han døde styrket ved Kirkens nådemidler.

Praktisk apologi for patriotisme og tro!

Dominikanere til Skottland.

For første gang etter reformasjonen vil Dominikanerpatrene vende tilbake igjen til Skottland, idet de bosetter sig i Edinburg. Foreløbig er det bare tre som hovedsakelig vil arbeide med apologetisk og filosofisk foredragsvirksomhet samt også ta sig av de katolske studenter på universitetet.

Bokanmeldelse:

Timpe, Georg, P. S. M., *Der selige Weg. Gedanken für jeden Tag.* (5—6 tusen).

Forlag: Herder, Freiburg im Breisgau, Tyskland, 1931. Hefte: 4 R.M., innb. 5,20 R.M.

En bok for de «evig-beskjeftigede» forretningsmenn, reisende, arbeidere, lærere, embedsmenn, for alle lægfolk, som til tross for det daglige rastløse strev allikevel ønsker å begynne dagen med Gud og sin egen sjel. En bok for alle som, tross det at vi lever i teknikkens tidsalder, hver dag vilde vie livets hovedmål noen tanker. Ikke nogen sentimental bok, men sund og sann kristelig livsglede og bekjennelsesmot.